

Maïmouna Matikainen-Soreau

Akademiforskare, Helsingfors Universitet

SLS Seminariet *Mellan aktivism och eskapism: Betydelsen av konstvetenskaper i en värld av kriser*

Abstrakt

Konstfältet efter färgblindheten

Detta föredrag undersöker en pågående förändring inom det finländska konstfältet, där ras, rasifiering, vithet och icke-vithet under de senaste åren har fått en alltmer explicit plats inom etablerade kulturinstitutioner. Med kritiska ras- och vithetsstudier (CRWS) som teoretisk utgångspunkt analyserar jag denna utveckling som en möjlig förskjutning från färgblindhet mot en mer rasmedveten antirasism.

Som fallstudier analyseras utställningarna *Being Black – glimtar ur livet som afrofinländare* (Helsingfors stadsmuseum, 2023), *Den osynliga rasen* (Finlands fotografiska museum, 2025), *Vi som är kvar* (Kiasma, 2026) och *The Other Side of the Mountain* (Amos Rex, 2026). Utställningarna synliggör hur ledande kulturinstitutioner alltmer explicit benämner och problematiserar ras och rasifiering, samtidigt som perspektiv och begrepp som länge utvecklats inom antirasistisk forskning och aktivism får en tydligare institutionell närvaro.

Föredraget frågar vad denna förskjutning gör med konstfältet. Vilka möjligheter och spänningar uppstår när rasmedvetna antirasistiska perspektiv institutionaliseras? Och vad innebär utvecklingen för konstforskningen, både som analytisk praktik och som en del av det fält där dessa förändringar äger rum?

Genom dessa frågor undersöker föredraget vad förskjutningen från färgblindhet mot ett mer rasmedvetet förhållningssätt innebär för relationen mellan konst, forskning och antirasistisk aktivism. I en tid då konstfältet allt tydligare förhåller sig till rasism som en samhällelig kris aktualiseras samtidigt konstvetenskapernas roll och analytiska möjligheter att förstå denna utveckling.